

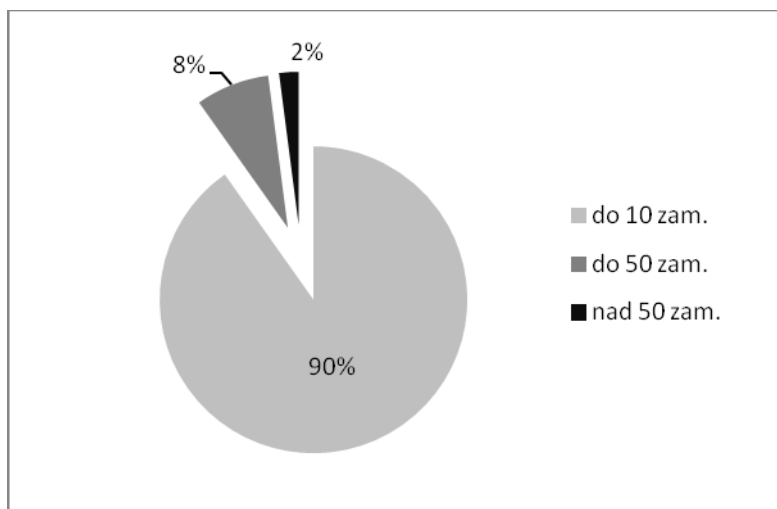
ZAVÁDZANIE TRIEDENIA ÚČTOVNÝCH JEDNOTIEK PODĽA VEĽKOSTÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE⁸

Introduction of Size Criteria for Accounting Entities in The Slovak Republic

Branislav Parajka, Lucia Ondrušová

Celosvetovo tak i v Slovenskej republike platí, že malé a stredné podniky plnia nezastupiteľnú úlohu, patria k sektorom s najväčším potenciálom rastu, sú významné ako pre štát, tak aj pre samotných obyvateľov a sú predmetom záujmu rôznych inštitúcií, ktoré sa im snažia pripraviť vhodné podnikateľské prostredie prostredníctvom legislatívnych zmien ako aj ostatných pomocných aktivít. Mikro podniky a malé podniky tvoria neoddeliteľnú súčasť trhovej ekonomiky a čo do svojho počtu majú najväčšie zastúpenie – v Slovenskej republike predstavuje podiel podnikov do 50 zamestnancov takmer 98 % všetkých registrovaných podnikov.

Graf 1: Zastúpenie podnikov v Slovenskej republike podľa počtu zamestnancov

zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Demografia podnikov*. [online]. [cit. 01.07.2014] Dostupné na internete: <<http://www.statistics.sk>>

Definícia malých a stredných podnikov sa vo svete líši vzhľadom na použitú metodiku stanovenia veľkostných kritérií ako ďalšie špecifické podmienky a zvyklosti. V priestore Európskych spoločenstiev sa s definíciou malých a stredných podnikov môžeme stretnúť od

⁸ Tento príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov riešenia projektu Vedeckej grantovej agentúry MŠVVaŠ SR a SAV č. V-14-035-00 (2014 – 2016) *Význam oceňovania transakcií medzi závislými osobami a ich vplyv na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky*.

roku 1996, kedy Európska komisia prijala odporúčanie č. 96/280/EC z 3. apríla 1996, ktorým sa prijala prvá spoločná definícia pre malé a stredné podniky v EÚ. Podľa odporúčania sa podniky zaraďujú medzi konkrétne skupiny malých a stredných podnikov vzhľadom na počet zamestnancov, veľkosť majetku a obrat za sledované obdobie, ktorým je rok.

Odporúčanie z roku 1996 bolo nahradené odporúčaním Európskej komisie 2003/361/EC zo dňa 6. mája 2003, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2005 a je záväzné pre národné programy štátnej pomoci a programy Spoločenstva. Nové odporúčanie prinieslo novú definíciu pre malé a stredné podniky ako v EÚ tak aj v Slovenskej republike, keďže sa aplikovala absolútna harmonizácia definície malých a stredných podnikov do národnej legislatívy. Nové kritéria umožnili jednotný prístup k malým a stredným podnikom v rámci EÚ a uľahčili prístup podnikateľov ku kapitálu. Hoci boli prevzaté veľkostné kritériá podnikov pri udeľovaní štátnej pomoci, tieto neboli zohľadnené v zákone o účtovníctve, tak boli na všetky účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva kladené rovnaké nároky a požiadavky, čo neúmerne zaťažovalo začínajúcich podnikateľov a malé podniky.

Na požiadavku zníženia administratívnej záťaže ako aj zjednodušenia začatia podnikania zareagovala účtovná legislatíva až od 1.1.2014, kedy sa zaviedla do praxe mikro účtovná jednotka. Mikro účtovná jednotka bola v zákone o účtovníctve zadefinovaná z dôvodu zjednodušenia povinností v oblasti vedenia účtovníctva pre začínajúcich ako aj existujúcich malých podnikateľov, ktorí účtujú v sústave podvojného účtovníctva. Pre mikro účtovnú jednotku sú stanovené nasledovné veľkostné kritériá:

1. Celková suma majetku brutto nepresiahne 350 000 eur.
2. Čistý obrat nepresiahol 700 000 eur.
3. Priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nepresiahol 10.

Zjednodušenie v postupoch účtovania mikro účtovnej jednotky sa týka týchto oblastí: oceňovanie cenných papierov; zjednodušenie oceňovania majetku a záväzkov ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka (nepoužíva sa oceňovanie v reálnej hodnote ani metóda vlastného imania); účtovanie škôd; účtovanie nákladov a výnosov pri predaji podniku alebo jeho časti, vo vybraných prípadoch eliminácia účtovania o časovom rozlíšení. Zjednodušenie vo vykazovaní prinieslo najmä zavedenie zjednodušeného výkazu účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky, v ktorom je integrovaná súvaha a výkaz ziskov a strát v celkovom rozsahu 6 strán ako aj výrazne skrátený rozsah informácií uvádzaných v poznámkach.

V súčasnosti je v pripomienkovom konaní návrh novely zákona o účtovníctve, ktorým sa zavedú tri veľkostné skupiny účtovných jednotiek. Vzhľadom na to, že predložená novela zákona o účtovníctve v tejto oblasti vychádza z potreby transponovať príslušné ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných zvierkach, konsolidovaných účtovných zvierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (ďalej len „smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ“), je vysoko pravdepodobné, že zmeny budú prijaté v navrhovanom znení. Prehľad vývoja veľkostných kritérií podnikov uvádzame v tabuľke 1⁹.

Tabuľka 1: Veľkostné kritériá podnikov

		Odporúčanie EK 96/280/ES	Odporúčanie EK 2003/361/ES	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ	Platný zákon o účtovníctve	Návrh novely zákona o účtovníctve
Mikro podniky	Celková suma majetku (EUR)		≤ 2 000 000	netto ≤ 350 000	brutto ≤ 350 000	netto ≤ 350 000
	Obrat (EUR)		≤ 2 000 000	≤ 700 000	≤ 700 000	≤ 700 000
	Priemerný počet zamestnancov	< 10	< 10	≤ 10	≤ 10	≤ 10
Malé podniky	Celková suma majetku (EUR)	≤ 5 000 000	≤ 10 000 000	netto ≤ 4 000 000 (max. ≤ 6 000 000)	nie sú definované	netto ≤ 4 000 000
	Obrat (EUR)	≤ 7 000 000	≤ 10 000 000	≤ 8 000 000 (max. ≤ 12 000 000)		≤ 8 000 000
	Priemerný počet zamestnancov	< 50	< 50	≤ 50		≤ 50
Stredne veľké podniky	Celková suma majetku (EUR)	≤ 27 000 000	≤ 43 000 000	netto ≤ 20 000 000	nie sú definované	nie sú definované
	Obrat (EUR)	≤ 40 000 000	≤ 50 000 000	≤ 40 000 000		
	Priemerný počet zamestnancov	< 250	< 250	≤ 250		
Veľké podniky	Celková suma majetku (EUR)	> 27 000 000	> 43 000 000	netto > 20 000 000	nie sú definované	netto > 4 000 000
	Obrat (EUR)	> 40 000 000	> 50 000 000	> 40 000 000		> 8 000 000
	Priemerný počet zamestnancov	≥ 250	≥ 250	> 250		> 50

[zdroj: vlastné spracovanie]

Od roku 2015 by sa mali vybrané účtovné jednotky začleňovať do troch veľkostných skupín, čo by malo priniesť odbúranie časti administratívnej záťaže malých podnikov. Stredne veľké podniky nie sú definované vzhľadom na príslušné ustanovenia smernice Európskeho

⁹ Vzhľadom na rozdielnu terminológiu jednotlivých predpisov považujeme označenie „podnik“ a „účtovná jednotka“ v tomto prípade za rovnocenné.

parlamentu a Rady 2013/34/EÚ, ktoré pripúšťajú osobitne nevymedzovať požiadavky na stredne veľké podniky, ak sa na ne vzťahujú rovnaké požiadavky ako na veľké podniky. Pre zaradenie do príslušnej veľkostnej skupiny by mali účtovné jednotky testovať veľkostné kritériá. Okrem uvedených kritérií sa zavádza definícia „subjektov verejného záujmu“ (napr. banka, poisťovňa, správcovská spoločnosť, obchodník s cennými papiermi, účtovná jednotka, ktoré emitovala cenné papiere prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu v EÚ...), ktoré sa budú považovať za veľké podniky bez ohľadu na stanovené veľkostné kritériá.

Abstrakt

Mikro podniky a malé podniky tvoria, čo do svojho počtu, najväčšiu skupinu spomedzi všetkých podnikov v SR. Legislatívne opatrenia, ktoré majú znížiť administratívnu záťaž malých podnikov sú vždy prijímané pozitívne zo strany odbornej verejnosti ako aj podnikateľov. Pripravovaná novela zákona o účtovníctve, ktorou sa zabezpečí implementovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ, zavádza nové skupiny účtovných jednotiek vzhľadom na veľkostné kritériá podľa sumy majetku, výšky obratu a priemerného počtu zamestnancov počas účtovného obdobia.

Kľúčová slova: mikro podnik, malý podnik, stredne veľký podnik, veľký podnik

Summary

Micro-undertakings and small undertakings are the most common businesses in The Slovak Republic. Legislative measures providing less administrative work for small enterprises have always positive effects on business environment. Announced amendments on the Act on Accounting by implementation of Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council are introducing size criteria on accounting entities based on balance sheet total, net turnover and average number of employees during the financial year.

Key words: micro-undertakings, small undertakings, medium-sized undertakings, large undertakings

JEL klasifikácia: M40, M41

Použitá literatúra

- [1] Odporúčanie Európskej komisie 96/280/EC zo 3. Apríla 1996 o definícii malých a stredných podnikov.
- [2] Odporúčanie Európskej komisie 2003/361/EC zo 6. mája 2003 o definícii malých a stredných podnikov.
- [3] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS.

- [4] Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- [5] Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
- [6] Štatistický úrad Slovenskej republiky. Demografia podnikov. [online]. [cit. 01.07.2014] Dostupné na internete: <<http://www.statistics.sk>>

Kontakt

Branislav Parajka, Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 757, branislav.parajka@euba.sk

Lucia Ondrušová, Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 761, lucia.ondrusova@euba.sk